

War-saxaafadeed ka soo baxay La-taliyaha Madaxa Dhismaha ee ku meel gaarka ah

Maanta waxaan soo saarayaa bayaan ku meel gaar ah oo ah La-taliyaha Madaxa Dhismaha (CCA) ka dib ku dhawaad shan bilood oo aan xilka hayay. Waxaa la ii magacaabay 30kii bishii Sagaalaad 2025, shaqadayduna waa inaan dowladda siiyo caqabad madax-bannaan, baaritaan iyo talo ku saabsan dhismaha amniga iyo dib-u-habeynta sharciyeed.

Doorarka waxaa soo jeediyay Hay'adda Baaritaanka Grenfell Tower, oo aan ka qayb qaatay xubin ka tirsan guddiga, waxaana aqoonsanahay mas'uuliyaddayda ku meel gaarka ah ee La-taliyaha Madaxa Dhismaha. Baaritaanku wuxuu ogaaday in musiibadii Grenfell Tower, oo sababtay dhimashada 72 qof oo aan waxba galabsan, ay ahayd 'ugu dambeyntii tobanaan sano oo guuldarro ah oo ay geysteen dowladda dhexe iyo hay'adaha kale ee mas'uuliyadda ka haya warshadaha dhismaha'¹. Tan iyo musiibadii, dhismayaal badan ayaa la ogaaday inay ammaan yihiin, iyadoo kumanaan qof ay leeyihiin dahaadh aan ammaan ahayn oo u baahan in la hagaajiyo. Waxaan u arkaa doorkeyga madax-bannaan inuu yahay cod muhiim ah oo aan ku taageerayo talada dowladda ee ku saabsan arrimaha muhiimka ah ee la xiriira badbaadada dhismaha, iyo dib-u-habeynta sharciyeynta.

Doorkeygu waa mid madaxbannaan mana ihi wakiil warshadeed. Waxaan sidoo kale aqoonsanahay in kuwa kale ay leeyihiin aragtiyo muhiim ah oo ay wax ku biirin karaan. Sidaa darteed, waxaan aad u xiiseynayaa inaan keeno aragtiyo ballaaran si aan u taageero taladayda madaxbannaan. Waayo-aragnimada gacanta koowaad, waxaan ogahay in horumarinta dhaqamada badqabku ay fursad u tahay ganacsiyadu inay muujiyaan kartidooda iyo heerarka tayada sare ee joogtada ah macaamiisha mustaqbalka. Sidoo kale waa mas'uuliyad anshaxeed oo saaran dhammaanteen kuwa ka shaqeeya deegaanka la dhisay si aan dadka ku nool iyo kuwa ka shaqeeya dhismayaasha u dhigno bartamaha waxa aan qabanno.

Waxaan la heshiiyay Wasiirka Badbaadada Dhismaha qodobu muhiimad gaar ah u leh muddada aan xilka hayo. Waxaan damacsanahay inaan bixiyo warbixin dhammaystiran oo ku saabsan shaqadayda dhammaadka muddada. Intaa waxaa dheer, waxaan sidoo kale hubin doonaa inaan si wax ku ool ah ugu wareejiyo xilka qofka i beddelaya. Waxaan xusayaa in dawladdu ay maanta ku sheegtay Warbixinta Sannadlaha ah ee ku saabsan Horumarka Dowladdu ay ku Hirgelineyso Talooyinka Baaritaanka Dhismaha Grenfell inay qorsheynayaan inay magacaabaan Madaxa La-taliyaha Dhismaha iyo Sayniska (CCSA) dhammaadka sanadka.

¹ Weydiinta Grenfell Tower: Warbixinta Wejiga 2, Mugga 1, Cutubka 2, Qodobka 2.4, Bogga 9

Mudnaanta muddadayda

Markii aan dooranayay mudnaantayda, waxaa la ii sheegay caddaynta baaritaanka Grenfell Tower iyo guuldarrooyinkii xigay ee lagu ogaaday kaydka guryaha ee ballaaran. Qoto dheeraanta fashilka ay soo bandhigtay Baaritaanka iyo talooyinkeeda la xiriira, iyo sidoo kale aqoonsiga dambe ee dahaarka aan badbaadada lahayn iyo arrimaha amniga ee ballaaran ee kumanaan dhisme, waa arrimo muhiim ah oo talo ahaan u arka dowladda. Waxaan aad u xiiseynayaa inaan taageero dib-u-habeyn nidaamsan meesha looga baahan yahay.

Marka laga hadlayo caddaynta baaritaanka Grenfell Tower, dowladda dhexe iyo warshadaha dhismaha ee ballaaran waa inaysan iloobin khasaaraha dad badan soo gaaray. Waxaan u haynaa dadka murugaysan, kuwa badbaaday iyo bulshada Grenfell ee ballaaran, iyo sidoo kale dhammaan kuwa hadda ku nool oo ka shaqeeya dhismayaasha aan ammaanka ahayn, inay keenaan nidaam wax ka barta musiibadii Grenfell Tower, hagaajiya dhismayaasha aan ammaanka ahayn, iyo dhisa mustaqbal ammaan ah. Waa inaan sameynaa isbeddel waara oo horumarsan oo hagaajiya badbaadada iyo tayada dhismayaasha cusub iyo kuwa jira labadaba. Markaan tan sameyneyno, waa inaan dadka deggan iyo dadka isticmaala dhismayaasha dhignaa bartamaha fikirkeenna. Waa inaan tixgelinnaa baahiyahooda gudaha iyo dibadda dhismaha, si meesha dadku ku nool yihiin iyo meesha ay ka shaqeeyaan ay u noqoto jawi ammaan ah.

Markaan ka fiirsado caddayntan, ka qaybgalka aan la leeyahay daneeyayaal kala duwan oo ku jira doorkan iyo waayo-aragnimadayda dhabta ah ee naqshadeeye ahaan, kuwa soo socda ayaa ah mudnaanta muddadayda:

- Dib-u-habaynta sharciyeynta alaabada dhismaha,
- Heerarka dhismaha dhismayaasha iyo xirfadlayaasha ku lug leh dhismaha,
- Sida caddaymaha loo ururiyo oo looga barto khaladaadka dhow,
- Taageeridda horumarinta doorka joogtada ah ee CCSA.

Waxaan go'aansaday inaan diiradda saaro meelahan maadaama ay matalaan aasaaska deegaanka la dhisay halkaas oo aan aaminsanahay inaan saameyn ugu weyn ku yeelan karo. Hubinta inaan wax ka qabanno arrimaha ka jira dhismayaasha hadda jira iyo in dhismayaasha cusub loo dhiso heerar sare oo joogto ah waxay ku xiran tahay sharciyeynta iyo fulinta wax ku oolka ah iyo sidoo kale dhaqanka iyo dhaqamada gudaha warshadaha dhismaha. Waxaan qaadan doonaa doorkeyga taageerada horumarka.

Ilaa hadda, waxaan ka shaqeeyay dowladda iyo deegaanka la dhisay. Waxaan si joogto ah ula xiriirayaa Wasiirka Badbaadada Dhismaha. Waxaan la shaqeeyay mas'uuliyiinta Wasaaradda Guryaha, Bulshooyinka iyo Dowladda Hoose, waxaan xiriir shaqo oo xooggan la sameeyay Andy Roe, Guddoomiyaha Hay'adda Xakamaynta Badbaadada Dhismaha (BSR), iyo Charlie Pugsley, Madaxa Fulinta ee BSR, waxaana la shaqeeyay Andrew Curran oo ah La-taliyaha Sare ee Sayniska ee Madaxa Fulinta Caafimaadka iyo

Badbaadada. Marka laga reebo dowladda, waxaan la shaqeeyay warshadaha iyo daneeyayaasha kale labadaba wadahalallo gaar ah iyo goleyaal kale sida wicitaannada xubnaha ee Golaha Hoggaanka Dhismaha iyo BuildUK. Waxaan la kulmay Dame Judith Hackitt si aan uga hadlo shaqadeedii hore iyo tan hadda ee ku saabsanayd dhismaha badbaadada iyo dib-u-habaynta sharciyeed. Waxaan sidoo kale la shaqeeyay Paul Morrell si aan uga fiirsado waayo-aragnimadiisii uu ku lahaa xilkii hore ee La-taliyaha Sare ee Dhismaha iyo shaqadiisii ku saabsanayd Dib-u-eegista Madaxa-bannaan ee Nidaamka Tijaabada Waxsoosaarka Dhismaha.

Tallaabooyinkayga xiga

Inta ka dhiman muddada xilkeyga, diiraddaydu waxay ahaan doontaa sidii aan u horumarin lahaa mudnaantayda iyo sidii aan u siin lahaa talo madax-bannaan si aan u qaabeeyo siyaasadda dowladda. Waxaan sidoo kale damacsanahay inaan ballaariyo hawl-galkeyga. Waxaan rajeynayaa inaan la macaamilo kooxaha dadka deegaanka sida Guddiga Dadka Degan ee BSR iyo sidoo kale inaan ka qaybgalo dhacdooyinka khuseeya si aan uga qayb galo dood dadweyne oo ku saabsan badbaadada dhismaha iyo dib-u-habaynta sharciyeynta. Waxaan u isticmaali doonaa ka-qaybgalkan si aan u ururiyo aragtiyo si aan u qaabeeyo taladayda iyo caqabad wax ku ool ah oo laga gaari karo horumar dheeraad ah.

Dhammaadka muddadayda shaqo ee bishii Sagaalaad 2026, waxaan damacsanahay inaan bixiyo warbixin qeexaysa shaqadii aan qabtay muddadii aan ahaa La-taliyaha Madaxa Dhismaha ee ku-meel-gaarka ah. Waa sharaf inaan doorkeyga ka ciyaaro horumarinta amniga dhismaha iyo dib-u-habaynta sharciyeynta. In kasta oo waqtigaygu kooban yahay, haddana waxaan ka go'an ahay inaan diyaariyo aasaaska CCSA-da soo socota oo aan fursaddan u isticmaalo sidii aan u horumarin lahaa hababka iyo hindisayaasha isku dheelitiran iyo kuwa horumarsan.